

**ŚWIAT ŻYCIA CODZIENNEGO
MŁODZIEŻY Z NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIĄ
RUCHOWĄ**

**NARRACJE UCZNIÓW LICEUM OGÓLNOKSZTAŁCĄCEGO
Z ODDZIAŁAMI INTEGRACYJNYMI**

Aleksandra Szczesiul

Wydawnictwo Naukowe
AKAPIT

Recenzenci

dr hab. Zdzisława Janiszewska-Nieścioruk prof. UZ

dr hab. Beata Antoszevska prof. UWM

© *Copyright by Wydawnictwo Naukowe AKAPIT, 2022*

Printed in Poland

ISBN 978-83-65955-63-0

Wydawnictwo Naukowe „Akapit”, Kraków
kom. 608 024 572; www.akapit.krakow.pl
e-mail: wn@akapit.krakow.pl

Spis treści

Wstęp.....	6
CZĘŚĆ PIERWSZA	11
1. Codziennosc jako kategoria teoretyczno-badawcza.....	13
1.1. Tytułem wstępu: źródła i rozwój interdyscyplinarnego zainteresowania codziennoscia	15
1.2. Parametry przestrzeni społecznej kluczowe w definiowaniu życia codziennego.....	21
1.3. Codziennosc jako subiektywny świat znaczeń i wiedzy o świecie w zmieniających się kontekstach społecznych.....	25
1.4. Inspiracje metodologiczne do badań świata życia codziennego.....	30
1.4.1. Nurty teoretyczne istotne dla świata życia codziennego	30
1.4.2. Strategia jakościowa i metody w strategii jakościowej	36
1.4.3. Narracja i autonarracja jako kategoria do badań świata życia codziennego	41
2. Problematyka życia codziennego ucznia z niepełnosprawnością ruchową w warunkach społecznych zmian.....	47
2.1. Tytułem wstępu: koncepcja ekologiczna jako podstawa rekonstrukcji świata życia codziennego osób z niepełnosprawnością.....	48
2.2. Kilka znaczących faktów historycznych wyznaczających teraźniejsze „dzisiaj” dla człowieka niepełnosprawnego	52
2.3. Niepełnosprawność ruchowa – społeczne myślenie o osobach z niepełnosprawnością a modele naukowych wyjaśnień niepełnosprawności	56
2.4. Projekty postępu i strategie zmian sytuacji życiowej osób z niepełnosprawnością.....	74
2.5. Szkoła jako przestrzeń praktyki ukierunkowanej na obecność ucznia z niepełnosprawnością.....	86
2.5.1. Rozwiązania modelowo-organizacyjne w systemie kształcenia uczniów z niepełnosprawnością w przestrzeni szkoły.....	87
2.5.2. Współczesne regulacje prawne organizujące przestrzeń szkół ogólnodostępnych i z oddziałami integracyjnymi dla ucznia o specjalnych potrzebach edukacyjnych.....	91
2.5.3. Szkoła jako przestrzeń społeczno-kulturowa – pola napięć i sprzeczności.....	99
2.6. Zadania rozwojowe jako dopełniająca rama koncepcyjna projektu ukierunkowanego na podmiotową świadomość życia adolescentów	108
CZĘŚĆ DRUGA	114

3. Metodologia badań własnych.....	114
3.1. Tytułem wstępu: podłużny przekrój biografii oraz poprzeczny przekrój poszczególnych przestrzeni życia młodego człowieka jako konstrukt organizujący dociekania nad poznaniem świata życia codziennego licealistów z niepełnosprawnością ruchową.....	117
3.2. Cel i pytania w projekcie badawczym.....	119
3.3. Opis metod zbierania i analizy danych.....	120
3.4. Teren i organizacja badań.....	126
3.5. Charakterystyka grupy badawczej.....	130
4. Świat życia codziennego badanych licealistów w świetle badań własnych.....	136
4.1. Tytułem wstępu: niepełnosprawność ruchowa, obraz „ja” i świat społeczny w narracjach badanych	138
4.2. Przestrzeń rodziny jako ekologiczne centrum w narracjach badanych z niepełnosprawnością ruchową	156
4.2.1. Dom jako przestrzeń opieki, pomocy i wsparcia badanych.....	158
4.2.2. Relacje rodzinne w przestrzeni środowiska domowego	164
4.2.3. Aktywność badanych w przestrzeni domu	173
4.3. Szkoła jako strefa odcinków ekologicznych w narracjach uczniów z niepełnosprawnością ruchową	177
4.3.1. Szkoła jako przestrzeń organizacji warunków kształcenia uczniów o specjalnych potrzebach edukacyjnych	181
4.3.2. Szkoła jako przestrzeń nauczania i uczenia się	191
4.3.3. Doświadczenia relacji rówieśniczych w przestrzeni szkoły	202
4.4. Pozaszkolne przestrzenie strefy odcinków ekologicznych w narracjach badanych z niepełnosprawnością ruchową.....	220
4.4.1. Aktywizacja badanych w pozaszkolnych przestrzeniach strefy odcinków ekologicznych	222
4.4.2. Doświadczenia relacji interpersonalnych w pozaszkolnych przestrzeniach strefy odcinków ekologicznych	225
4.5. Przestrzenie sporadycznych zdarzeń – peryferia ekologiczne i ekologiczna przestrzeń ościenna w narracjach badanych z niepełnosprawnością ruchową	229
4.5.1. Aktywność i wypoczynek badanych w przestrzeniach sporadycznych zdarzeń.....	232
4.5.2. Doświadczenia relacji z ludźmi w przestrzeniach kontaktów sporadycznych	243
4.6. Nerozwiązane przez państwo bariery niezależnego życia osób z niepełnosprawnością i horyzont przyszłego życia w narracjach licealistów z niepełnosprawnością ruchową.....	256
Podsumowanie – dyskusja i wnioski.....	272
Bibliografia.....	280
Załączniki.....	298